

Oamenii Moldovei mele

IURIE KANAȘIN

Chișinău 2014

„...Artistul e dator să creeze, ca să profităm de libertatea de expresie.”

(Iurie Kanașin)

Sculptorul Iurie Kanașin s-a născut la 27 septembrie 1939, în s. Receika, regiunea Sâzran, Rusia. În anul 1953 se stabilește cu traiul în Republica Moldova. Face studii la Colegiul Republican de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală” din Chișinău (1957-1962), urmând mai apoi Școala Superioară de Arte Plastice din Moscova (1962-1968). În această perioadă, ia cunoștință de opera lui Constantin Brâncuși, Ion Irimescu și Boris Caragea în cadrul expozițiilor organizate la Moscova. Este preocupat de arta populară românească, aflându-se sub influența sculptorului Alexandru Plămădeală.

Pe parcursul anilor, a activat ca director al Colegiului Republican de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală” din Chișinău (1974); rector la Academia Copiilor din Chișinău (1993); consilier și membru al Consiliului Prezidențial al Republicii Moldova (1997); membru al Consiliului Ministerului Culturii din Republica Moldova (2001); profesor la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Chișinău; președinte național al Uniunii Savanților pentru Pace (cu statut la Washington, SUA).

În 1962 are loc prima participare la expozițiile de Arte Plastice. S-a impus prin expozițiile personale: expoziția jubiliară de sculptură și grafică la Centrul Expozițional „Constantin Brâncuși” din Chișinău (1992); expoziția personală de sculptură și grafică la Muzeul Național de Artă al Moldovei, Chișinău (1994); expoziția de sculptură la Biblioteca „Târgu Mureș” din Chișinău (1997); expoziția personală de sculptură la Muzeul Literaturii Române „Casa Vasile Pogor” Iași, România (1997); expoziția de sculptură la sediul Consiliului Europei din Strasbourg, Franța (1999); expoziția „Moldova – Soarele meu” la Centrul Expozițional „Constantin Brâncuși” din Chișinău (2010).

A creat compoziția sculpturală *Doina și Ion Aldea-Teodorovici*, de la intrarea în parcul Valea Morilor; monumentul dedicat victimelor conflictului armat de pe Nistru din anii 1991-1992; placa memorială „Mihai Eminescu” de pe clădirea Teatrului Național din Chișinău. A revenit în mai multe rânduri

la tema eminesciană în lucrările: *Lucaefărul*, *Eminescu – soare*, *Glosa*, *Eminescu – licean* ș.a.

A realizat în spațiul ortodox din Moldova prima sculptură care o reprezintă pe Maica Domnului cu pruncul Iisus, sculpturile: *Miorița*, *Doina*, *Pieta*, *Golgota Neamului*, ciclul de lucrări *Artistul și modelul*, care înfățișează artiști clasici universali și naționali. A creat mai multe busturi ale marilor noștri înaintași: Dimitrie și Antioh Cantemir, Constantin Brâncuși, Mihai Eminescu, Grigore Vieru.

De o valoare aparte e și statuia *Bunul păstor*, ce și-a găsit loc sub o veche arcadă din prima biserică ortodoxă din lume, ridicată la Ierusalim, Israel.

Sculptorul este deținătorul mai multor distincții și titluri onorifice, dintre care vom menționa: Medalia de Argint „B. Grekov”, acordată de Ministerul Culturii și Uniunea Artiștilor Plastici din URSS (1985); Medalia comemorativă a Patriarhului Ierusalimului (2000); Medalia de Aur a Patriarhului Rusiei Daniil (2000); Medalia comemorativă „Mihai Eminescu”, România (2001); Medalia de Aur pentru merite în educație, acordată de către președintele Academiei Internaționale de Cadre al CE/UNESCO, Kiev, Ucraina (2001); Ordinul Republicii (2001); Ordinul Steaua României în gradul de Comandor (2001); Ordinul de Onoare, acordat de către președintele Academiei Internaționale de Cadre al CE/UNESCO, Kiev, Ucraina (2003); Ordinul „Sf. Principele Dmitrii Solunski”, acordat de către Mitropolia Ucrainei (2004); Ordinul „Crucea pentru Merit”, acordat de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova (2009) ș.a.

Este membru al Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Moldova (1969); Maestru Emerit în Artă (1997); academician (2000); doctor în filozofie (2003); Artist al Poporului (2012).

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Opera

Kanașin, Iurie. Sculptură. Grafică / Iurie Kanașin. – Ch.: Litera, 1994. – 96 p.

Referințe critice

Iurie Kanașin: „Trebuie să corespundem timpului în care trăim”/ Iurie Kanașin; consemn.: Anastasia Rusu-Haraba // ArtInFinit. – 2010. – Nr. 2. – P. 11-13.

Marian, Ana. Kanașin Iurie // Marian, Ana. Sculptura din Republica Moldova. Sec. XX. – Ch., 2007. – P. 70-73.

Pruteanu, Ioana. Apreciat în Europa, Iurie Kanașin este chemat de soarele de acasă / Ioana Pruteanu // Capitala. – 2010. – 19 mart. – P. 8.

Roibu, Nicolae. Omul care a însuflețit piatra / Nicolae Roibu // Timpul. – 2010. – 19 mart. – P. 32.

Postolache, Gheorghe. Poezie și filozofie / Gheorghe Postolache // „a”MIC”. – 2009. – Nr. 9. – Cop. 2.

Tamazlăcaru, Elena. Omagiul lui Iurie Kanașin / Elena Tamazlăcaru // Lit. și arta. – 2009. – 24 sept. – P. 6.

Rusu-Haraba, Anastasia. Așteptatul unui artist / Anastasia Rusu-Haraba // Moldova. – 2009. – Nr. 10 – 11. – P. 30-31.

Un sculptor ce uimește Europa // Capitala. – 2009. – 30 sept. – P. 8.

Referințe

Cea mai importantă latură a creației, după mine, este să fii diferit. (...) Suflul timpului de astăzi e altul decât cel al timpului de ieri, eu simt acest lucru. Aș vrea să mă apuc de ceva absolut în altă manieră decât am lucrat până acum. Ceva în altă formă, pentru că timpul permanent se schimbă și nu avem dreptul să rămânem în urmă.

Iurie Kanașin

Iurie Kanașin este un artist de un rafinement deosebit, de o mare valoare a expresiei formelor și liniilor, a profunzimii și actualității mesajului operei sale, destinat să sensibilizeze privirea și gândirea publicului.

Elena Tamazlăcaru

Iurie Kanașin este omul care a însuflețit piatra, dându-i viață, ca să dăinuiască în timp.

Nicolae Dabija

Lucrările lui Iurie Kanașin sunt pline de filozofie, dar și de lirism.

Gheorghe Postolache

Recviem Dragostei

Ce te legeni, codrule?

Inspirație

Pieta

*Alcătuitor: Sabina Dodul
Responsabil de ediție: Claudia Balaban*